

บทความวิจารณ์หนังสือ แอนิมอล ฟาร์ม**ผู้เขียน: George Orwell****ผู้แปล: เพชร ภาษพิรัช**

วิจารณ์โดย

ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี

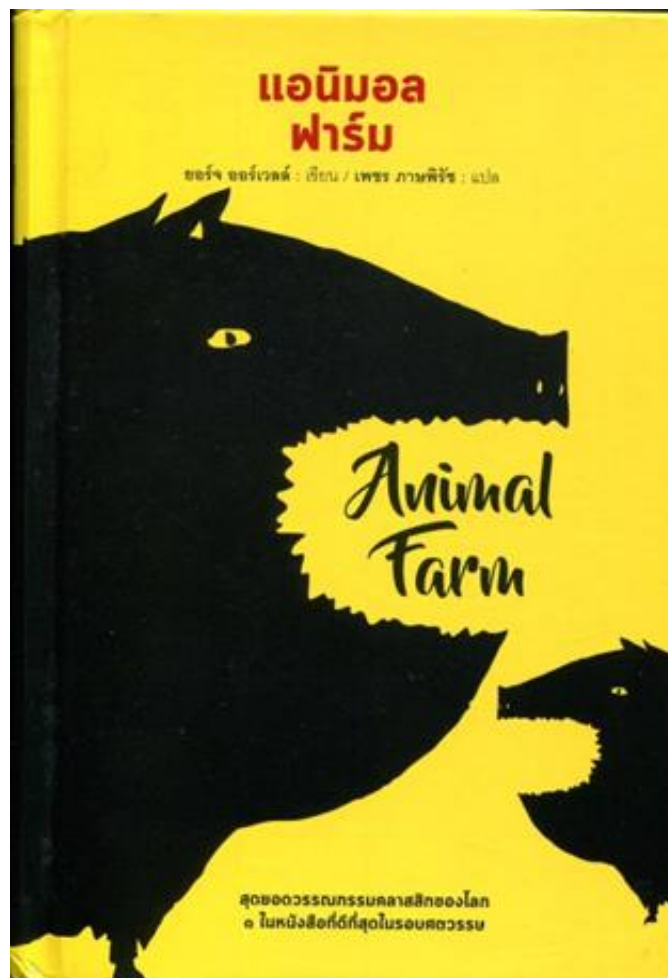
Sirirat Petsangsri

E-mail: sirirat.pe@kmitl.ac.th

ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
Department of Industrial Education, Faculty of Industrial Education and Technology,
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok 10520 Thailand

*Corresponding Author E-mail: Kanchanaka67@gmail.com

(Received: August 8, 2020 Revised: August 20, 2020 Accepted: August 29, 2020)

รูปที่ 1 ปกหนังสือ แอนิมอลฟาร์ม (Thai Quality Books (2006)

บทคัดย่อ

แอนิมอล ฟาร์ม เป็นหนังสือนิยายเรื่องสั้นประพันธ์โดยนักเขียนชาวอังกฤษ เนื้อหาเพื่อสะท้อนการเมืองตั้งแต่ยุค 1900 จากการเปลี่ยนแปลงปกครองของประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งการเมืองในยุคนั้นมีหลายฝ่ายที่มีความนิยมลักษณะการปกครองระบบกษัตริย์ ไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ถึงการปกครองระบบคอมมิวนิสต์ของประเทศรัสเซีย สำหรับนิยายเรื่องนี้ได้ถูกเลือกเป็นหนังสืออ่านประกอบในหลักสูตรการเรียนการสอนในหลายสถานศึกษา ผู้วิจารณ์เองจำได้ว่าเป็นหนังสือที่อ่านสนุก น่าติดตามอ่านให้จบ เพราะสำหรับเมื่อ 30 ปีก่อน เนื้อหาในลักษณะนี้จะไม่มีย่านักสำหรับประเทศไทย อย่างไรก็ตามเมื่อช่วงกลางปี 2562 ที่ผ่านมามาแอนิมอลฟาร์มได้กลับมาขายดี อีกครั้งเมื่อท่านนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวถึง และให้เยาวชนได้อ่านเพื่อเห็นภาพสะท้อนการเมืองในปัจจุบัน หนังสือแอนิมอล ฟาร์ม ได้ถูกเรื่องอย่างสวยงามจนถึงจบเรื่องทั้งทำให้คนอ่านได้ติดตามถึงผลได้ผลเสียในการปฏิบัติของสัตว์ที่ต้องการปลดแอก จากการปกครองของมนุษย์ เริ่มต้นจากความฝันถึงสังคมในอุดมคติของสัตว์ตัวหนึ่ง และจบด้วยการเป็นพันธมิตรกับมนุษย์อีกครั้ง ซึ่งดูเหมือนจะไม่แตกต่างจากสภาพเดิมแม้แต่น้อย แอนิมอลฟาร์มสามารถทำให้ผู้อ่านได้ติดตาม และนำไปใช้คิดวิเคราะห์สภาพการเมืองในปัจจุบันได้อย่างไม่ตกยุค

Animal Farm แอนิมอล ฟาร์ม เขียนโดย George Orwell ตีพิมพ์ครั้งแรกในอังกฤษเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2488 หนังสือเล่มนี้บอกเล่าเรื่องราวของกลุ่มสัตว์เลี้ยงในฟาร์มที่ต่อต้านขบวนการที่เป็นมนุษย์ของพวกเขาโดยหวังว่าจะสร้างสังคม ที่สัตว์สามารถเท่าเทียมกันเป็นอิสระและมีความสุข อย่างไรก็ตามในที่สุดการกบฏก็ถูกทรยศและฟาร์มก็ต้องตกอยู่ในสภาพเลวร้ายเหมือนเดิมภายใต้การปกครองแบบเผด็จการของหมูที่ขึ้นไปเปลี่ยน

ตามที่ออร์เวลล์ เขียนนิทานโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ที่นำไปสู่การปฏิวัติรัสเซียในปี 2460 และจากนั้นเข้าสู่ยุค สตาลิน ในสหภาพโซเวียต ออร์เวลล์เป็นนักสังคมนิยมประชาธิปไตย เป็นนักวิจารณ์ โจเซฟสตาลิน และเป็นปฏิปักษ์กับลัทธิสตาลิน ที่คนคิดที่ได้รับการหล่อหลอมจากประสบการณ์ของเขาในช่วงสงครามกลางเมืองสเปน สหภาพโซเวียตได้กลายเป็นการปกครองแบบเผด็จการที่โหดร้าย ในจดหมายถึง Yvonne Davet ออร์เวลล์กล่าวว่า Animal Farm เป็นนิทานที่เสียดสีสตาลิน และในเรียงความ "Why I Write" (1946) เขียนว่า Animal Farm เป็นหนังสือที่เขาพยายามด้วยความสำนึกในสิ่งที่เขากำลังทำ "เพื่อหลอมรวมจุดมุ่งหมายทางการเมืองและจุดมุ่งหมายทางศิลปะเข้าไว้ด้วยกัน"

ชื่อดั้งเดิมคือ Animal Farm: A Fairy Story แต่ผู้จัดพิมพ์ในสหราชอาณาจักร ทั้งคำต่อท้าย A Fairy Story ออกไป เมื่อเผยแพร่ในปี 1946 และมีการแปลเพียงเรื่องเดียวในช่วงชีวิตของ Orwell ที่เก็บไว้ ออร์เวลล์เขียนหนังสือระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2486 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2487 เมื่อสหราชอาณาจักรเป็นพันธมิตรในช่วงสงครามกับสหภาพโซเวียตต่อต้านนาซีเยอรมนีและกลุ่มปัญญาชนชาวอังกฤษได้ยกย่องสตาลินให้เป็นที่ยอมรับซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ออร์เวลล์ไม่ชอบเป็นอย่างมาก ต้นฉบับเริ่มแรก ถูกปฏิเสธโดยสำนักพิมพ์ในอังกฤษและอเมริกา แต่หลังจากสงครามสงบลงแล้ว เพรตริก วอร์เบิร์ก จึงได้จัดพิมพ์หนังสือ แอนิมอล ฟาร์ม เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2488 หนังสือเล่มนี้ได้สร้างความสำเร็จและชื่อเสียงให้แก่ออร์เวลล์ทันที มียอดจำหน่ายสูงถึง 600,000 เล่ม ใน 4 ปี นอกจากนี้ Animal Farm ยังได้รับการยกย่องจากนิตยสารไทม์ให้เป็นหนึ่งในนิยายภาษาอังกฤษที่ดีที่สุด 100 เรื่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2466–2548 รวมถึงอยู่ในอันดับที่ 31 ของรายชื่อนิยายที่ดีที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ของสำนักพิมพ์มอเดิร์นไลบรารี

สำหรับเนื้อเรื่อง เริ่มจากฟาร์มของมิสเตอร์โจนส์แห่งฟาร์มเมเนอร์ และความฝันอันประหลาดของหมูป่า ชื่อ โอลด์ เมเจอร์ ที่มีภาพในฝันว่าสัตว์ต่างๆ ในฟาร์มสามารถปลดปล่อยจากการครอบงำของมนุษย์ที่คอยเอาเปรียบ และทำร้ายสัตว์มาตลอด เขาบอกสัตว์ทั้งหลายในฟาร์มว่า เราต้องปฏิวัติ และมันเป็นไปได้ที่วันหนึ่ง สัตว์จะเป็นอิสระจากการเอาเปรียบของมนุษย์ และสัตว์ทุกตัว ก็จะไม่ทำสิ่งต่างๆ ที่เหมือนมนุษย์เคยทำเพราะมันเป็นเรื่องที่น่าขยะแขยงเป็นอย่างยิ่ง สัตว์ทั้งหลายเมื่อได้ฟังคำพูดแล้วก็ต่างพากันชื่นชมแนวคิดของเขา และพากันเห็นด้วยอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง

หลังจากการพูด ไม่นานหลังจากนั้นหมูเผ่าก็ตายด้วยความแก่ชรา แต่ว่าเมื่อการไว้ทุกข์ของหมูเผ่าจบลง สิ่งที่เขาฝากไว้กับเหล่าสรรพสัตว์ก็เริ่มเกิดขึ้น โดยจากการที่ มิสเตอร์โจนส์ เริ่มมีปัญหาหนี้สิน กินเหล้าเมาบ่อยครั้ง ทำให้ไม่มีใครสนใจให้อาหารสัตว์ในฟาร์ม ซึ่งทำให้สัตว์หิวอาหารและโมโหมิสเตอร์โจนส์ รวมทั้งยังมีการวางแผนก่อการยึดอำนาจแบบลับๆ จนในที่สุดวันหนึ่ง สัตว์ก็สามารถปฏิวัติยึดครองเมเนอร์ ฟาร์ม มาเป็นของพวกมันได้สำเร็จ จากนั้นเมเนอร์ ฟาร์ม ก็เปลี่ยนชื่อเป็น แอนิมอล ฟาร์ม โดยพวกหมูเป็นผู้นำ และสรุปหลักการแนวคิดแบบลัทธิสัตว์นิยมออกมาเป็นบัญญัติ 7 ประการ คือ

1. อะไรก็ตามที่เดินด้วยสองขาคือศัตรู
2. อะไรก็ตามที่เดินด้วยสี่ขาหรือมีปีกคือมิตร
3. สัตว์จะต้องไม่สวมเสื้อผ้า
4. สัตว์จะต้องไม่นอนบนเตียง
5. สัตว์จะต้องไม่ดื่มเหล้า
6. สัตว์จะต้องไม่ฆ่าสัตว์ด้วยกันเอง
7. สัตว์ทุกตัวมีความเท่าเทียมกัน

บัญญัติเจ็ดประการจึงถูกลบลงสั้นๆ เหลือคตินัยที่ว่า “สี่ขาดี สองขาเลว” และผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่ดูแลปศุสัตว์ในฟาร์มก็ได้แก่หมู 2 ตัวที่ชื่อว่า โปเลียน และสโนว์บอล ซึ่งทั้งสองมีแนวคิดรวมถึงนิสัยที่แตกต่างกันจึงมักจะโต้แย้งกันอยู่บ่อยๆ ในการบริหารฟาร์ม นั่นก็คือ โปเลียนอยากจะทำตัวเองกลายเป็นที่เคารพนับถือของเหล่าสัตว์ในฟาร์มและมีแนวคิดแบบรวบอำนาจ ส่วนสโนว์บอล มีจุดมุ่งหมายอยากจะทำพวกรูปร่างงามเข้ามาสู่ฟาร์ม เมื่อภายในฟาร์มเปลี่ยนระบบการปกครองใหม่ หมูสโนว์บอลได้ประกาศว่า “เก็บเกี่ยวให้เร็วกว่าที่โจนส์และลูกน้องของมันเคยทำไว้” ด้านโปเลียนรับหน้าที่ดูแลผลผลิตที่ได้จากการเก็บเกี่ยว สัตว์ทุกตัวต่างทำหน้าที่ของตัวเองอย่างขยันขันแข็ง โดยเฉพาะเจ้าม้าบ็อกเซอร์ ที่พูดอยู่เสมอว่า “ข้าจะทำงานให้หนักขึ้น” ส่วนพวกหมูซึ่งถือกันว่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดที่สุดในฟาร์ม ทำหน้าที่ควบคุมกำกับสัตว์อื่นๆ ไปโดยปริยาย

หมูสควอลเลอร์จะคอยบอกตัวเลขของผลผลิตให้เหล่าสัตว์ในฟาร์มรับรู้เสมอ ว่ามีปริมาณอาหารที่เพิ่มขึ้นจากยุคก่อนอย่างไร ซึ่งพวกสัตว์ก็ได้แต่รับรู้ แต่ไม่เคยรู้ว่าผลผลิตนั้นหายไปไหน และเมื่อเทียบกับยุคของมิสเตอร์โจนส์ ท้ายที่สุดพวกหมูก็ลุกขึ้นยืนด้วยขาหลัง 2 ขา ส่วนพวกลูกไล่อย่างฝูงแกะที่เคยพร่ำร้องว่า “สี่ขาดี สองขาเลว” ก็เปลี่ยนมาร้องว่า “สี่ขาดี สองขาดีกว่า”

จุดจบของเรื่องนี้คือการปฏิวัติในฟาร์มสัตว์โดยหมูเป็นผู้นำ โดยเริ่มจากการสร้างสรรคสิ่งต่างๆ ที่สัตว์ทั้งหลายต้องการ กลับกลายเป็นสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้น และร้ายยิ่งกว่าการปกครองโดยมนุษย์เสียอีก ท้ายที่สุดสัตว์ในฟาร์มจึงจำต้องรับชะตากรรมนี้ไปตลอดกาลจนกว่าจะตายจากโลกนี้ไป

จากการอ่านหนังสือเล่มนี้ สะท้อนให้เห็นสังคมของชีวิต ไม่ว่าจะยุคสมัยใดก็ตาม ความมีอำนาจและความลุ่มหลงในอำนาจของผู้นำ ย่อมนำมาซึ่งความหายนะของผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองนั้น ไม่ยกเว้นสีผิว เผ่าพันธุ์ ประเทศในซีกโลกใดก็ตาม ก็เลส ความโลภ ไม่เข้าใครออกใคร ถ้าผู้นำปลั่งเปลือยให้เลส ความหลงอำนาจเข้าครอบงำได้ สังคมนั้นก็ไม่แตกต่างจากเคราะห์กรรมที่บรรดาสัตว์ในแอนิมอลฟาร์มได้ประสบโดยไม่รู้ตัวเหมือนกัน ภาพจบของแอนิมอลฟาร์ม คือ หมูได้เป็นพันธมิตรกับมนุษย์ และใช้ชีวิตไม่แตกต่างกับมนุษย์ที่ก่อนหน้านี้คือศัตรูตัวสำคัญ สิ่งที่มีอยู่คือ ผลประโยชน์ต่างๆ ที่มีร่วมกัน เนื้อหาของแอนิมอลฟาร์มสามารถนำมาสอนใจประชาชนในยุคปัจจุบันได้ว่าอย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน ที่มาในรูปแบบขายฝัน ภาพสวย แต่ในทางปฏิบัติจริงอาจจะสวนทางกันได้ ดังนั้นทุกคนต้องไตร่ตรอง วิเคราะห์ ข้อมูลรอบด้าน ฉลาดรู้ ฉลาดคิด ก่อนจะเลือกผู้นำที่ดี มีคุณธรรมสามารถนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

Orwell, George. 1903-1950. Animal Farm. Bangkok: Thai Quality Books (2006), 2017. Phet Phirat Translator